

Изјава Министра Иностранних Дела.

(Od našeg stalnog dopisnika).

У Београду, 13. новембра.

Danas je Ministar Inostranih Dela, gospodin Dr. Momčilo Ninčić, primio Vašeg dopisnika i na njegovu molbu dao mu za Vaš list ovu značajnu izjavu o posetama u Beogradu i našim odnosima s Italijom:

— Posete koje su gospoda Politis i Stambolijski učinili Beogradu nišu samo važne po predmetu razgovora koji je vogjen, nego isto tako, а možda i još више, по томе што су у моменту источне кризе оба званична представника суседних балканских zemalja shvatili, да је за njihove zemlje neophodno потребно, да ступе у контакт и чују мишljenje mero-davnih beogradskih faktora.

Jedan велики američki list doneo je да је у Beogradu ključ balkanske situacije i да у Beogradu ima да падне предсудна реč о правцу којим će се догађаји на Balkanu uputiti. Ovo je mišljenje прилично rasprostranjeno i у западној Evropi i показује да наша zemlja у међународној situaciji zauzima ugledno mesto. Naše učestvovanje на orijentalnoj konferenciji isto tako potvrđuje koliko

se о našoj zemlji vodi računa. Sem velikih sila: Engleske, Francuske i Italije, i zaraćenih strana: Grčke i Turske, pmo-pravno učestvuju на konferenciji у Lou-sanni samo još naša država i Rumunija.

— У pogledu naših odnosa s Italijom са zadovoljstvom možemo konstatovati, да се zebnje, koje су се pojavile у jednom delu naše javnosti usled dolaska fašističkih šefova на upravu zemlje у Rimu, nisu pokazale као opravdane. Retko је kad на našoj zapadnoj granici situacija bila tako mirna као sada. Mi očekujemo, да će konvencije, о којима smo се sporazumeli у Santa Margareta, biti uskoro podnete parlamentu i njihovom usvajanje proizvesti на obema stranama utisak olakšanja.

Pošto је verovatno да će g. Mussolini doći у Lousannu на čelu italijanske delegacije, ја ću imati priliku да се са šefom italijanske vlade lično upoznam.

Neposredni razgovori između odgovornih predstavnika postali су sad glavni način rada evropske diplomacije. Spori metodi stare škole svršavanju poslova pisanim notama не odgovaraju sadašnjim mnogo življim међународним odnosima, punim krupnih i delikatnih političkih problema.

Али, umesto да пође правилним путем, дође у Народну Скупштину и ту, на том месту, уз afirmaciju своје фактичне снаге, поведе борбу за своја начела и потражи додир са групама које су му начелно најближе, он има кулisa тражи за свој долатак у Народну Скупштину нарочите гаранције, које му не може нико дати. Он, на пример, тражи да се обори садашња влада и да се групама које му то зајамче обезбеди изборна влада. Чак је спреман да у том случају учини велику жртву: да и сам уђе у владу. Одиста, именовује толика пасивност и непознавање парламентарних правила и обичаја! Треба се само чуити, како и на тој основи, ако је вераија тачна, може наћи отворена врата чак и за разговор.

Вреди овом приликом споменути, да се овде налазе и господа Др. Ј. Смодлака и Т. Томљеновић и да живо раде на томе да дође до неког споразума. Врло племенито с њихове стране! И кад би само то било у питању, ми бисмо њихову сензалску улогу могли поздравити у препоруци. Али је сва несрећа т томе, што ни један ни дрти нису никада и ни у каквим својим акцијама ишли до краја и постигли позитивне резултате; они су често нарушили оно што су дотле паметно подigli. Бојимо се абог тога, да у тој фаталности не нађе свој крај и садашња акција: да се опамети Хрватски Блок.

Идућег понедеоника, 20 новембра, почеће рад у Лоани Оријентална Конференција, да дефинитивно регулише односе између Грчке и Турске настале после слома грчке војске у Малој Азији и да реши једно од најделикатнијих питања међународне политике: питање мореза. Као наши делегати полазе: званистар иностраних дела г. Нинчић, наш посланик у Паризу г. Спалајковић и помоћник министра иностраних дела г. Панта Гавриловић, а наш посланик у Софији г. Ракић већ се налази у Лоани.

Рад Оријенталне Конференције неће, изгледа, тећи сасвим глатко. Тешкоће могу бити и врло велике, јер су велике и супротности политичких концепција и директно и индиректно заинтересованих страна. Ао на претконференцијама, око чијег остварења и сада се ломе копча, нарочито између Француске и Енглеске, не дође до потпуног споразума, конференција у Лоани може донети и негативне резултате. И зато баш што су мишљења између великих сила прилично супротна, наша улога тамо може бити не само потребна него и необично корисна. Немамо шта друго да желимо него да буде и паметна и у пуној сагласности с нашим и државним и националним интересима.

Писмо из Београда.

Поводом пројекта о наоружању. — Покушаји Хрватског Блока. — Конференција у Ловани.

У Београду, 13. новембра.

На једној јединој седници Народне Скупштине, како се могло и очекивати, примљен је дефинитивно законски пројект о кредиту од 800 милиона динара за наоружање војске. За овај кредит гласале су све владине групе; противу њега гласала је цела опозиција.

Необично је карактеристично ово гласање за правилну оцену држава појединих група. Све парламентарне групе, па и опозиционе, истицале су јавно своје мишљење о потреби наоружања војске. У томе су опозиционим представници ишли много даље и предбацивали су Влади што није раније извела то наоружање. Али су ипак опозиционе групе гласале противу зајма, дакле противу свог сопственог уверења. Зашто? Ако не зато што нису у Влади, што су у опозицији, онда или из каква интереса или што не желе да војска буде наоружана и безбедност државна споља агарантована. И у једном, оном првом, и у другом случају, са последње две претпоставке, опозиција је дала о себи рђаву сведоџбу. Јер, ако је гласала противу зато што није у Влади, није смела губити на виду да лојална и патриотска опозиција, којој је у првом реду стало до тога да Влада ради како треба и у интересу земље, овај питања општинских потреба од питања, која повлаче својим примањем поверење Влади и њих прима абог земље, а не абог Владе. У другом случају, то није и не би била опозиција, лојална у својој кад најстрожијој критици према Влади, него скупина људи недостојних да учествују у јавном раду. Зато ово друго и искључујемо.

Овде вреди подвући изтину, да наоружање земље представља једну стварну гаранцију у првом реду за иложеније погранично становништво. Поред ове истине треба сада ставити факат, да је већина посланика у опозицији баш на иложенијих пограничних крајева. Од свију далматинских посланика у На-

родној Скупштини гласали су, на пример, за овај кредит само г. Љубач Јовановић и г. Др. Крстелић. А да би ствар била још јаснија, земљораднички Франциј стале је, за време дискусије о овом кредиту, подбацио противу кредита и у том правцу добицава неслане вицее Терао је при томе толико далеко, да се само собом поставља питање: За чији рачун? Време ће можда дати одговор и на ово питање!

У Београду, 15. новембра.

У унутрашњој политичкој ситуацији нема за сада никаквих промена. Рад у Народной Скупштини, необично важан по питањима која има да реши, развија се, ако се тако сме казати, доста споро и прилично непоуздано. Изгледа да се замореност, астарелост и разројност све јаче испољава баш у томе раду, иако преко воље многих који би желели да што дуже задрже посланички мандат. Нешто мало жиности уноси у ту замореност стидливо кокетовање Хрватског Блока с опозиционим групама и неким члановима Демократског Посланичког Клуба. Од пре два дана налазе се овде господа Др. Дринковић, Др. Предавец и Др. Крчевић, а г. Др. Лагиња се од пре десетак дана виђа по београдским улицама. Они су већ разговарали са г. Стојаном Протићем, г. П. Анђелићем, г. Љ. Давидовићем и представницима Земљорадничког Клуба. Шта су све разговарали и да ли су при томе дошли до каквих конкретних закључака, — тешко је казати, јер они о томе ћуте.

Колико је питање учешћа већег дела Хрвата у позитивном раду државним потреба и колико би било и за државу и за њих корисно, толико је ово „резервисано“ кокетовање представника Хрватског Блока неозбиљно. Изгледа да Хрватском Блоку гори над главом или се топи под ногама, па сада тражи начина да спасава што се још може спасити.

Енглеска и источно питање.

Лорд Курзон је држао у Лондону један велики говор из којег видимо најглавније делове: „Као што се победа ближила присном везом међу савезницима, тако се само и мир може одржати. Боље је да Енглеску цене због њене честитости, него ли да јој се диве због њене довитљивости. Између Енглеске и Француске је велика разлика у темпераменту и историји, али у погледу интереса разлике су мале. И у Енглеској, као и у Француској нема шовинизма, а обе су сите рата. Г. Бријант ми је увек говорио да у Француској желе заједнички рад с Енглеском. Ја никада не бих хтео помоћи Немачку „с оне стране жица“ на штету Француске, само би хтео да се питање репарација реши повољно; јер подизање Немачке значи подизање Европе, али ако би прва хтела да се науче од одговорности, онда су, моје симпатије на страни Француске, наше старе пријатељице. Надам се да ће се у Лоани решити источно питање споразумом

с осталим савезницима, али мора се признати да је држање Турака претерано. Ако би савезници оставили Енглеску, влада ће се директно обратити народу, али неће допустити понижење британске заставе. Манифест од 16. септембра је публикован против воље читаве владе (сем Л. Џорџа, рачуме се) и моје нарочито Садашња политика Енглеске биће политика читаве Империје. О спољној ситуацији констатује да је Енглеска у најбољој ситуацији финансијској после Америке; Француска је под тешким дугом, Немачка је финансијски пропала, Русија је изван друштва, Италија у сталним тразвицама, а Исток у хаосу!

Сва британска штампа повољно попрпаћа овај говор.

Балкански Савез.

Полузванични орган бугарске владе „ЕCHO de Bulgarie“ протестује против подметања оних, који говоре како се данас ради на новом балканском савезу сличном оном из 1912. год. „То је глупост или зла намера, вели лист. Зближавање да, али савез не. А то је све у циљу да Вугари заиста дођу на слободно море, као што би то било и право“.

Šibenik kao trgovačka luka.

Ko dobro pogleda na uvalu sv. Petra pred Mandalinom, taj mora da se i divi i čudi onoj čudljivoj igri prirode, koja je htjela i umjela, da u luci šibenskoj, već od sebe čudnovatiji i jedinstveniji, učini čisto jedan kapric i stvori jednu novu, prostiranu, odasvuda zaštićenu luku u slikovitoj krasnoj uvallj sv. Petra, u kojoj ljudska tehnička vještina može, uz mali trud i muku, da učini štogod misli. Kad bi, recimo, Ankona ili koje drugo mjesto talijansko imalo, ne šibensku luku svu koliku, ma samo uvalu sv. Petra pod Mandalinom, o njoj bi do brbljivosti glagoljivi Italijanci pisali i pjevali i trubili kroz cio svijet.

Hoćeš li da izgradiš jedno idealno i veliko brodograđilište, hoćeš li da tu smjestiš četvrt industrijalnu, ili hoćeš li sve to skupa tu da bude, može to sve biti i sve se lijepo smjestiti a da se ne potroši niti desetinu od onoga, što bi se potrošilo na drugom mjestu van Šibenika.

U uvallj sv. Petra, kako rekosmo, moglo bi se srasnati posebni komad obale i tu smjestiti iskrcavanje boksa i ugljena, određena za izvoz u tudinu i tako odstraniti prah i blato, koje neminovno od njih dolazi.

U toku ovakih misli oko izradnja jedne trg. luke, samo od sebe niče i ispoljava se novo jedno pitanje, koje, kao jedan veoma važni problem svoje vrste, traži ili će, u bližoj ili daljoj budućnosti, tražiti svoje sretno a ne baš teško riješenje, te čovjek nemože a da ovdje i o njemu ne progovori i na nj upozori naš svijet i odlučuje faktore. To je:

Z a b l a č e .

Od uvale sv. Petra na zapad koja 2,5 km. je selo Zablache. Poluostrvo Škar, na kom se Zablache diže, široko je okolo 2,50 km. a dugo sa strane šibenske oko 2,50 km. a sa strane zlarinskog kanala jaka 4 km. Smješteno je između luke šibenske, kanala sv. Ante (ulaz u šibensku luku) i kanala zlarinskog. Položaj i konfiguracija je njegova odlična i zgodna sa svakog gledišta.

Vas poluoctok je, takorekuci, jedna ravnicna i ova ravnica dominuje više zapadnim dijelom, što se spušta prama kanalu zlarinskom, koji inače na kartama zovu kanalom Šibenskim. Baš u sredini ovoga stoji selo Zablache, a s lijeve i s desne strane sela proteže se morski brijeg, koji plaču lagani vali kanala šibenskog (zlarinskog). I taj morski brijeg se proteže pravcem od sjevero-zapada prama jugo-istoku.

Sučelice ravnica njemu na koji 1,50 km. pružio se otko Zlarin svom svojom dužinom od kojih 5-6 km. da ga brani od udarca juga i njegovih valova, a onamo, gdje bi u jargo još moglo naći otvorena vrata svojim udarcima, brižljiva priroda je prosula sedam školjčija, većih i manjih, da pod lijepim narodnim imenima: Drvenik, Ra-

kitan, Krbela (vela i mala), Dvainka, Mumonja i Oblik, kao stražari, i tvrdi i golemi, brane svojim granitnim grudina šibenski konao od udara toplog južnog vjetrova. Svima njima čuva leda šumovito poluostrvo Oštrica. Drvenik i Dvainka postavile se tako, kako može da udobno i bez straha prode prijateljska lada koje mu drago veličine, ostavljajući joj otvorena vrata u širini od pola km.

Šibenski konao pod Zablachem je eto nova jedna luka, ogromnih razmjera, okružena i zaštićena otocima odasvuda protiv vjetrova i protiv valova Prama onoj u šib. luci, kao unutarnjoj, ovo bi bila vanjska šibenska luka, koja ima lak pristup sa sjevero-zapada i drugi sa juga.

Pripomenuti morski brijeg pod Zablachem takove je naravi, da se vrlo lako i jeftino dađe od njega izgraditi trg. obala. Izgradnja zidane obale je tu luku i jednostavna, a materijal za eventualno nasipanje odmah je na domaku na samom pobježju morskom uz vrlo malu cijenu jer dolazi muke.

Obala bi se tu dala izgraditi, bilo da se napravi nekoliko nasipa, (muo, gat) počam od zatona „Podslarsko“ ili od rata „Garmina“, koji bi mogli biti veliki u razmjeru 100 200, ili kako se hoće, bilo da se nagradi pravcem jednostavna obala uzduž cijelog morskog brijega. Ova bi dakako bila jeftinija, a ona skuplja, ali zato dulja i prostiranija, tako da bi mogla primiti ogroman broj brodova od još ne izgradjene tonaže.

Na ovaj krasan predio bijaše za okupacije zapelo oko Talijancima i, što se može znati, oni su, zar bili već spremili i nacrtje za to.

Kad bi se, dakle, htjelo (i moglo svojim finans. snagama) nagraditi luku prvoga reda, kao rijetkost koju na svijetu, onda nebi trebalo nego uz onu unutarnju šibensku, nagraditi još ovu zablachku i imali bismo luku, kojoj zbilja nebi prava bilo na svijetu. Sve bi se to izgradilo i to jednom za uvijek, a da se nebi u budućnosti padalo u nove troške popravljjanja i uzdržavanja za a sve to se nebi potrošilo ni deseti dio od onoga, što bi, n. pr. pozobala, „sjeverna ili zapadna luka“ splitska. Mi nijesmo neprijatelji Splita ali i sami razumniji splicani priznaju, da su to samo vratolomne osnove, ili, kako oni vole reći kule u oblaku, koje bi koštale milijarde. U koliko nas pamćenje služi, mišljenja smo, da bi se takodje vrlo lijepa i objemna luka dala izgraditi u Dalmaciji jedino još u Tivtu uz ovu šibensku. Samo se bojimo, da nebi tu smetali trgovinskom prometu veliki usponi uslijed visokih okolnih brda, koji bi poskuplivali prevoz robe i tim robu samu.

Vraćajući se na luku u Zablache, moramo još spomenuti i lakoću da se na samu obalu dovede željez. pruga.

Željez. pruga Šibenik-Knin, rekosmo, prolazi odmah uz uvallj „Turnače“ dvaestak metara poviše zgrade Radio-stanice. Bilo odatle, ili s kog drugog položaja, s koga bi se imala odvojiti odbočka želj. pruge, do Zablache nema neg 3-4 km. daljine, a od uvale sv. Petra do Zablache nema nego jedva 2,5km. Kad je jedanput pruga dovedena do zablachkog morskog brijega ona se da potegnuti uzduž obale zablache veoma lako. Izgradnja ove odbočke od želj. glavne pruge do Zablache, ne nailazi na nikakove tehničke poteškoće, pošto je sve ravnica.

I ovdje i za izgradnju same luke i komada željezn. pruge, prama onome, što bi se dobilo i kakove vrste luku bi se imalo, trošci bi bili relativno neznatni, a rentabilitet bio bi od velikih procenata. Lakoća manovrisanja pri pristanjanju i odlaženju i najvećih trg. parobr. kolosa bila bi u toj luci jedinstvena.

Reći će ko, da mi ovim privlačimo sve u Šibenik. Ne, mi to nećinimo, nu ako bi se imalo doći do izgradnje jedne velike luke za Jugoslaviju, onda je dužnost svakog nas, da tražimo podnesne položaje i mjesta, gdje bi se za iste svote troška dobilo i učinilo više i bolje i zgodnije, gdje bi se izbjegli budući trošci uzdržavanja, čišćenja dna, te gdje bi bio lakši, sigurniji i jeftiniji dovoz i odvoz espasja, jer trgovac računa i mora da računa i sa onim jednim dinarom za koji mu je skuplji dovoz jedne tonelate robe.

bv.

Градске вијести.

Мртво tijelo pok. dra Vicka Ivčevića bilo je u četvrtak na večer prevezeno parobrodom „Sarajevo“ iz Zadra u Split, a odatle tenderom „Porer“ u rodno mjesto pokojnikovo u Trogir.

U Šibeniku je u ime općine izrazio saučestje pokojnikovoj rodbini dr. A. Rajević.

Čitulja. Sinoć je umro Antonio Bontempo, ugledni šibenički trgovac, u dubokoj starosti.

Iz bolnice. Dosadanj primarijus za hiruško odjeljenje pri ovoj bolnici Dr. Milo Katić, bio je premješten za primarija unutarnjeg odjeljenja bolnice u Dubrovniku. Za sekundarnog lekara pri ovdajšnjoj bolnici, postavijen je Dr. Marceli.

Predavanje. „O umjetnosti Helade“ i „o umjetnosti Rima i Vizantije“ naslovi su dvaju predavanja, koja je profesor Grigorije Petrov dne 15. i 16. ov. mj. održao u dvorani crtanja naše gimnazije učenicima viših razreda i nastavnicima čitka zavoda. Uspeh ovih odgojnih i estetskih predavanja bio je veoma velik.

„Demokrat“ je već našao razloga, da se požali na Učiteljsku Školu, čiji je prenos u Šibenik oglasio bio kao uspeh svojih ljudi. U sinoćnjem broju žali se i na afilijaciju te škole, na „Dačku Menzu“. Konstatovavši da imena odbornika te ustanove znače jedan „čisto austro-kerlikolni program“, poziva školsku vlast na „pažnju i oprez“.

Tako je demokratska stranka, sa učiteljskom školom, doživila sreću onog pjesnika, koji je o sebi pjevao: „gdje ja cvijeće sijem, tu mi pelim ničie“.

„Narodnoj Straži“ u Šibeniku ostali smo dužni odgovor na njeno pisanje u pitanju ishrane, u koliko se je nas dotakla.

Kao list stranke, koja je bila angažovana u zlo zapamćenim austrijskim aprovizacijama „Narodna Straža“ učinila je taktičnu pogriješku, da piše o pitanju, o kom je imala dobrih razloga za pametno čutanje, i da čak preduzme ofenzivu protiv radikalne stranke, jedine, koja u ovoj zemlji nije uzivala ni blagodati ishrane, a po gotovu ne koristi nepravilnog rukovogjenja aprovizacija.

Kad „Narodna Straža, u oblatgatom pravljenju reklame radu svojih poslanika veliča dvije zasluge g. Dulibića, da je on izradio 15 miliona dinara za ishranu Dalmacije i da je nadmudrio nas radikale, potčinivši nas Zadržnom Savezu, mi joj moramo odgovoriti, da prva slava nije zaslužena, a da je druga i odveć jeftina. Jer radikalna stranka ne želi imati učešća u akciji za ishranu, koju, po njenom pravilnom shvaćanju moraju provoditi odgovorni činioci. A de ona ne želi biti ortak Zadržnog Saveza, to zna „Narodna Straža“, kao što znađe i razloge zato.

Naše srednje škole. U prošlom broju našega lista, pod ovim naslovom, prelazeći formu obična izvještaja, naš je dopisnik bio zašao u meritorno ocjenjivanje nastavničkog rada u našim gimnazijama i tu se ogriješio o neke tvrdnje i o neka razmatranja, što nije mogao niti smio.

Dok priznajemo, da bi se ponašanju naših učenika dalo koješta primjetiti, moramo istini na čast takogjer priznati, da i to njihovo tobožnje liše ponašanje ipak ne prelazi granice obične mladenačke živahosti niti je ono što gore od ponašanja njihovih drugova u Splitu i po ostaloj Dalmaciji.

Znamo osim toga, što rado ističemo, da je uprava naših gimnazija u dobrim rukama i da nastavnici, skoro svi, rade s velikom ljubavlju oko izobrazbe i odgoja povjerene im mladosti i oko učvršćenja njihove otadžbeničke svijesti.

Ako baš potpuno ne uspijevaju njihove krivica samo njihova, već veliki dio krivice otpada na žalosne društvene prilike u Šibeniku, a najviše na roditelje i staratelje učenika, koji, osim malo iznimaka, misle da su riješeni svake odgojne zadace, čim su svoju djecu uvalili u gimnaziju da ih prepuste jedinjoj i samoj brizi njihovih nastavnika. Znamo pouzdanu, da najveći dio roditelja zalazi u zavod pri koncu školske godine, kad opaze da su im djeca u pogibelji, da izgube godinu i onda sva svoja nastojanja ulažu oko toga da profesori daruju njihovoj djeci dovoljne ocjene za dalje promaknuće. I veoma su krivi nastavnici, što često takovim molbama podliježu i tako dozvoljavu unapregjenje nevaljanjima, koji su im na sramotu i radi kojih baš više puta bude opravdanih opasaka i tužaba u graganstvu i po novinama.

КЊИЖЕВНОСТ И УМЈЕТНОСТ.

— „Novi Život“ izašla je knj. XI. sv. 9. sa biranim životom. Lj. Janović piše o Jasi Tomiću. „N. Z.“ izašli svake subote, a cijena mu je 100 din. godišnje.

— „Misno“ za 1. novembra sv. 5 izašla je sa bogatim i raznovrsnim gradivom. „Misno“ izašli dva put mjesečno, a cijena joj je 140 din. godišnje.

Što se tiče uspjeha u šibenskim srednjim školama prema onome što su nas izvijestili, moramo izjaviti, da je baš pravo čudo, što u onakvim zgradama i sa onolikim brojem učenika uspjeh je ipak tolik, da ne zaostaje nimalo srednjim uspjeh kod svih ostalih drugih zavoda u pokrajini.

Evo ovoliko radi pravednosti i nepristranosti!

Vjereni. G. Krsta Kulišić, sekretar ministarstva unutrašnjih djela u Beogradu, vjerio se je sa gospodinom Zajkom Markovićevom, sestrom majora Vuje Markovića, koji je duže vremena bio u Splitu.

Koncerti. Do koji dan održat će ovde vokalni koncert na dvadesetna gospodica Cvijeta pl. Cindro, a iza nje nakon malo dana, ako pregovori uspiju, održat će koncert gospoda Manola-Valenti sa pjevačima gg. Trbuković.

Podoficirska škola u Mandalni izvadala je jutros vježbu u pucanju, u istom mjestu, iz pušaka. Ovo je prvi put, da se pitomci vježbaju u gadanju. Čujemo, da se ta škola odlikuje osobitim uspjehom, disciplinom i uzornim ponašanjem montadži, što rado bilježimo.

Ključice za navrtanje loza mogu zanimanci dobiti do konca ov. mj. Neka se obrate g. vinogradskog nadzorniku Vj. Strekelju.

„Ciklo Klub“. Primamo. Pred nekim vremenom osnovan je u našem gradu Ciklo klub „Sibenik“. Uprava se konstituisala, te je izabran za predsjednika Šepić Joso, tajnika i blagajnika Dane Jadronja, vođa Marenzi Vinko, odbornika Šime Medić, a revizora Matići Dragutin.

Dosad je klub pokazao lijepih rezultata, što potvrđuje i zadnja ekurzija u Driš 13. t. mj.

Kažnjeni radi nečistoće. Kroz mjesec oktobar i novembar bilo je sa strane općine kažnjeno 70 osoba radi nečistoće po 5, 10, 15, 25 dinara, dok je samo jedna osoba bila kažnjena sa 50 din. Držimo, da bi ove kazne trebalo povisiti i uvesti što strožiji nadzor na čistoću.

Naša torpiljarka. Jučer oko jedan sat poslije podne, stigla je u našu luku torpiljarka T. 5. Čim je torpiljarka pristala uz obalu skupila se masa svijeta, koja je radoznalo i veselo posmatrala onu našu bojnu ladu. Oko 2 sata torpiljarka je otplovala iz Šibenika.

Porota. U četvrtak večer svršila je raspravu protiv Vase Milkovića iz Koljani. Osuđen je na 5 godina tamnice za ubijstvo Marka Milkovića.

Jučer je bila rasprava protiv Gnjiđiću Dušanu i Obradu za zločin kragje dinara 12.000 hiljada drugim Gnjiđićima, a Dušana i za zločin potvore mladog sina jednog oštećenika. Dušan je bio osuđen na tri godine tamnice, a Obrad na 3 mjeseca zatvora.

Danas je bila rasprava protiv Ružice Korak iz Gošća za čedomorstvo i Milana Korka za nagovor na umorstvo svog nezakonitog djeteta. Ona je osuđena na pet, a on na šest godina tamnice.

Transport osugjenika u Maribor. U četvrtak je bio sproveden jedan transport osugjenika, kojim je kazna preko dvije godine, iz ovdašnjih tamnica u Maribor. Ovo su ti osugjenici: Ante Ivezić, Božo Vidić, Rade Lakić, Ignjatije Čalić, Ivan Ille. Stevo Pupovac, Petar Pupovac, Kuzman Rstić, Bogdan Banić, Čujo Matić, Kuzman Uzelac, Josip Dumić, Ilija Ključko, Jovan Kostur, Ivan Kundić, Ćim Vranković, Stipan Rogulj, Nikola Džaja, Martin Simurina, Lazo Suša.

— Dr. Ninčić u Lousanni. U četvrtak na večer dr. Ninčić otputovao je na istočnu konferenciju. Prije odlaska razgovarao je sa g. Pašićem.

— Dr. Beneš otputovao je u Strassburg, gdje će primiti diplomu počasnog doktora, a otale putuje u Pariz.

— Čoskoslovački budžet iznosi 19 milijardi i 371 milijon Čs. kruna izdatka i 18 milijardi i 812 milijona primika.

— Na 25. ov. mj. otpočeo svoj rad generalni iseljenički komesarijat u Beogradu za cijelu Kraljevinu. On je podređen neposredno ministarstvu socijalne politike.

— Papa Pio XI. dozvolio je našim katoličkim sveštenicima da se bave partijskim stvarima, samo nesmiju stupati u partije koje ne priznaju državu, vjeru i moral.

— Opština gradu Tunisa u Africi voljna je da o svom trošku podigne spomenik srpskim vojnicima, koji su za vrijeme rata umrli u Tunisu.

Brzobjavne i telefonske vijesti

(Posebni izvještaji „Dalmatinskog Radikala“).

NARODNA SKUPŠTINA.

Pitanje učitelstva u Hrvatskoj — Primljen zakon o ratnoj ošteti — Naplata štete u okupiranim krajevima.

BEograd, 18. Jučer u pet sati poslije podne otvorio je predsjednik dr. Lukinić sjednicu Skupštine. Poslije objavljenih formalnosti, ministar prosvjete Pribitević odgovorio je na pitanje poslanika Angjeleca o progonoima učitelstva u Hrvatskoj. U svom odgovoru konstatuje ministar da su netačni navodi o nekim progonoima, te iznosi, da je u Hrvatskoj i Slavoniji bilo 380 učiteljskih premještaja na vlastitu molbu, zatim da su bile umirovljene sve učiteljske sile, koje su imale 32 do 40 godina službe, a iz službe da su bili otpušteni samo oni učitelji, koji su učestvovali u antidržavnoj propagandi, javno pomažući Rađeviću akciju, upotrebljujući školsku decu u manifestacijama, prilikom Rađevićih javnih zborova. Jedan pak učitelj bio je optužen zbog toga što je i njegovo ime bilo na listi konfidenata.

Poslanik Angjeleć nije se zadovoljio ovim odgovorom, našto je ministar ponovo izjavio, da progona nije bilo, već da se je prema svakom učitelju postupalo po zakonu. Primjedba poslanika Angjeleca, da se ministar zauzima za t. z. gospodsku djecu nema temelja, jer da ona ne pravi razlike između gospodake i siromašne djece.

Iza toga ministar pravde dr. Marković uzima riječ i moli Skupštinu, da kao prvu tačku dnevnoga reda stavi izvještaj odbora za zakon o ratnoj ošteti. Predsjednik stavlja predlog na glasanje, što Skupština prima, te se povelala na članu diskusija o ovom zakonu. Nakon diskusije stavlja predsjednik ovaj zakonski predlog na glasanje, pa je zakon sa 154 protiv 32 glasa u načelu primljen. Zatim se prelazi na pretres u pojedinostima, pa je član po član primljen sa 153 protiv 34 glasa. Tim je zakon o ratnoj ošteti primljen te će se podnijeti Kralju na odobrenje.

Prije zaključka sjednice predložio je poslanik Kučić na glasanje rezoluciju, prema kojoj se našim državljanima u okupiranim krajevima po Talijanima priznaje naknada štete koja im je učinjena ili će im se učiniti. Skupština je primila i ovu rezoluciju.

Na to je sjednica bila zaključena, a iduća uređena za jutros u 10 sati sa dnevnim redom: Izvještaji raznih odbora.

Davidović i Hrvatski Blok.

BEograd, 18. Davidovićeva grupa demetira sve vijesti koje su se bile raširile, da je sklopila bilo kakvo utanačenje sa delegatima Hrvatskoga Bloka, za vrijeme njihova boravka u Beogradu.

Solunsko pristanište.

BEograd, 18. Javljaju iz Atene, da je obavljen ukaz o ratifikaciji konvencija o srpskoj slobodnoj zoni u solunskom pristaništu.

Put princa Gjorgja u Švicarsku.

BEograd, 18. Kraljević Gjorgje ide skarih dana i u Švicarsku, gdje će proboraviti nekoliko mjeseci. Kao adjutant dodijeljen mu je konjički pukovnik Krstić.

Pregovori radikala i demokrata.

BEograd, 18. Jučer su bili nastavljeni pregovori između radikalnih i demokratskih delegata. Delegati su ustanovili da se slažu sa već objavljenim nizom zakonskih projekata, koji se imaju donijeti prije izbora. Pojedini ministri trebaju da u klubovima održe o tim projektima ekspozije. Odbor šestorice raspraviće sva sporna pitanja, koja se budu pojavila u debati o projektima ovog zakona i svim sporovima, koja nastanu u zakonodavnom odboru prilikom pretresa svih zakona.

ПОЛОЖАЈ НА ИСТОКУ.

Султан побјегао на Малту. — Не одриче се престолу. — Положај у Цариграду.

ЛОНДОН, 18. Јануају из Цариграда, да је Султан побјегао на енглески ратни брод „Малаја“, који је одмах отпловио пут Малте. У сриједу на вечер Султан је писао енглеском врховном комесару генералу Харингтону, молећи га за заштиту, јер да се налази у жи-

вотној опасности. На то су биле учињене све припреме у првој тјаности за јучерашњи бијег. Јучер у јутро стигао је ауто, са ађутантом генерала Харингтона и заједничком драгоманом пред један покрајини улаз султанове палаче. Султан принц Мехмед Ертогрул и шест дворских чиновника сјели су у ауто, који их је одвезао на британски дио пристаништа. То је извршено у часу, кад је била пред палачом смењивања стража. На пристаништу их је дочекао генерал Харингтон, те их је дао превести на крстарицу „Малаја“. Султану су исказане све војничке почести. Генерал Харингтон зажелио је Султану добродошлицу у име британског краља Султан је изјавио, да се осјећа посве сигурним под заштитом Велике Британије, те нагласио, да се не захваљује на пријестолу, већ само да жели избјећи опасности која му моментано пријети.

Што се тиче мјеста, гдје ће Султан боравити још није одређено.

ЛОНДОН, 18. Рајтер јавља из Цариграда, да је положај у Цариграду постао задњих дана такав, да су подузете све припреме за евакуацију.

ПАЗИЗ, 18. „Чикаго Трибуне“ јавља из Цариграда, да је Ангорска влада упутила савезничким комесарима ноту у којој изјављује да преузима надзор над осигуравајућим друштвима и другим финансијским установама. Осим тога ангорска влада захтјева, да се одмах поведу преговори о боравку савезничке флоте у Босфору, те да савезници морају претести са мишљањем у унутрашње прилике Турске, а нарочито да се одмах укине поштанска цензура.

Програм талијанске владе.

Дискусија у парламенту.

У четвртак је Мусолини дао у парламенту изјаву нове талијанске владе. Међу осталим се у изјави вели, да се мировни уговори — били добри или слаби — морају провести јер су потписани и ратифицирани. Уговори нису вјечни. Они су само једно поглавље повијести. Ако се код њихова провањања укаже какава апсурдност, може се преговарати о њиховој промени. Конвенције склопљене са Краљевином СХС у Ст. Маргерити предане су парламенту да их претресе и донесе одлуку. На конју је Мусолини рекао, да ће Италија „поштивати потписане уговоре са страним државама“.

РИМ, 18. На јучерашњој сједници парламента развила се дебата о програму Мусолинијеве владе. Након што је министар финансија изнио финансијски план владе, опозиција је оштро критиковала, особито Турати, владин експозеј. Зато је настала жива преписка између фашиста и поплара. Том је приликом фаш. посланик Девази назвао опозицију „лијеним брбљавцима“, нашто је настала велика бука и ларма. Председнику Де Николи једва је успјело повратити мир.

Многи опозиционали посланици, поводом јучерашње сједнице изјавили су, да ће Мусолинију изаћи у сусрет и положити своје mandate.

Burze.

ZÜRICH, 18. Deviza: Zagreb 224.

Kratke vijesti.

— У понедjeljak је у Beogradu bilo spaljeno nepotrebitijih novčanića u vrijednosti od 24.820.650 din.

— Amerika je odlučila da o svom trošku preveze tijela četvorice njenih dobrovoljaca, palih u Fiancuskoj, u njihov rodni zavičaj u Dalmaciji i da se dade po 100 dolara za troškove familijama.

— Ministar pravde odobrio je molbu gđice Mire Vinter iz Osjeka, da stupi u sudsku službu. Prema tome je gđica Vinter prvi sudija u našoj Kraljevini.

— U ime reparacija ima Njemačka da isplati našoj Kraljevini za ihneće tri godine 120 milijuna zlatnih maraka, a od toga otpada na 1923 g. 25 milijona.

— Patrijarh Dimitrije naredio je, da se u svim srpsko-pravoslavnim crkvama pošlje službi Božjih kupi novac za gladnu Dalmaciju.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom teške nesreće, koja nas je zadesila gubitkom neprežaljenog nam sina i brata

ANTUNA

nije nam moguće da svakom posebno zahvalimo za saučešće, koje svukuda bijaše veliko, a osobito u Šibeniku, gdje su se mnogi pokazali plemenitog srca, te nam pomogli tijelo milog nam Antuna prenijeti u Šibenik čineći sve moguće, da nas u našoj velikoj tuzi utješe, a milom nam pokojniku prirede što ljepši sprovod.

Duboko ganuti ovim izrazujemo svima najtopliju zahvalnost.

Šibenik, dneva 17. novembra 1922.

Oblitelj Cvitković.

SALAMON DRUTTER

skladište odijela, rublja i cipela
ŠIBENIK.

САЛАМОН ДРУТТЕР

складиште одијела, рубља и ципела
ШИБЕНИК.

ДРОГЕРИЈА М. ПЕЦЕЉ И ДРУГ
— ШИБЕНИК —

Складиште дрога, квалитетна медицинских и техничких, тоалетних и хигијенских артикла, боја уљених и у праху, аналитичке и све потребитне за мастовне, кистова и четкарске робе.
Главно складиште минералних вода.

Тко

od trgovaca, lovaca, lugara i ostalog
građanstva i okolice

traži

pušaka, revolvera, sačme, baruta,
patrona i ostalog lovačkog pribora,
te sve u struku mješovite trgovine
spadajuće predmete i svijeca

taj

neka se obrati izravno na tt.: **Jakov
Dulbić** i druga koju

će naći

u Šibeniku na pazaru i biti uz umje-
rene cijene poslužen.

RIKARD DELFIN

(prije ANDR. DELFIN)

TRGOVINA POKUČSTVA
SA STOLARSKO-TAPE-
TARSKOM RADIONOM

ŠIBENIK (Obala i ul. Sv. Ivana).

**ОДЛИКОВАНА ФАБРИКА МАРАСКИНА
И ЛИКЕРА****Ђ. С. МАТАВУЉ**

КРАЉ. ДВОРСКИ ЛИФЕРАНТ

ШИБЕНИК (Далмација).

Основана 1884. — Бројави: „Дистилерија“.

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mje-
nice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna
mјesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka,
obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i
bankovne poslove najkulatnije.

Brojovni naslov: DALMASCONTO.

НОВА ШТАМПАРИЈА

ШИБЕНИК

Штампарија је снабдевена свим модерним
Америчким и латинским писменима, те врским
стројевица на електрични погон — Прва на
веруду све званичне и трговачке тисканице, те
остаје радње спадајуће у графичку струку. —
Складиште тисканице на српске православне
цркви и парол звани. — Израда брза и точна.

NOVA ŠTAMPARIJA

ŠIBENIK

Штампарија је снабдевена свим модерним
Америчким и латинским писменима, те врским
стројевица на електрични погон. — Прва на
израду све званичне и трговачке тисканице, те
све остале радње спадајуће у графичку струку.
Складиште тисканица на српске православне цркви
и паролних званија. — Израда брза и точна.

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST